

poučevanje, kakor tudi o drugega dežel-
nega jezika poučevanju. Ako se bode še
kdo, kaka občina, proti sedanjemu običaju
oglasila, — doslej se to še ni zgodilo —
potem bode uže c. kr. dež. šolski svet o
tem razpravljati in odločil, a sedaj naj bi
veljalo pravilo, kjer ni tožnika, ni sodnika,
kjer ni bolnika, ni treba zdravnika. Osem-
najst let ni slovensko ljudstvo ugovarjalo
proti sedanjim naredbam c. kr. deželnega
šolskega sveta, naj se vsa zadeva zatorej
pusti v starem tiru; ako pa bode treba po
došlih pritožbah odločevati, storil bode to
vestno c. kr. deželni šolski svet, njemu
naj se tudi vsi ugovori v rešitev prepuste.
Ako se uvažava vse napominano, je resolu-
cija, nasvetovana po finančnem odseku,
popolnem odveč.

Poslanec ekscelence baron Schwegel
govoril je jako obširno in segal nazaj tudi
na razpravo o normalno-šolskem proračunu.
Dasi priznava, da je poročevalec finanč-
nega odseka lojalno pripoznal potrebo
znanja nemškega jezika za nekatere stroke
državljanih kranjskih, vendar si upa s
prvim govornikom, vitezom Gutmansthalom
naglašati in ž njim trditi, da se v deželi
kranjski nemški jezik v šolah nazaj poriva
in da je to faktum. Godi se to tudi poleg
ljudskih šol v strokovnih šolah in če se
je ta trditev glede šole na Grmu hotela
razveljaviti, nikakor ni to istinito. Nemški
jezik je vsekako potreben za učence stro-
kovnih šol, ako hote imeti kako prihod-
nost, ako hote dobiti službe izven dežele.
Tudi v šoli na Grmu ni hotel vodja ničesar
vedeti o nemškem jeziku, a skrajna
sila prisilila ga je vendar, vsprejeti v učni
črtež te šole i poučevanje v nemškem je-
ziku. Minister Gautsch je pač slabo po-
godil, ko je določil le slov. učni jezik na
strokovnih šolah, govorniku se zdi, da je
tem zavodom podrezal glavno žilo njiho-
vega obstanka. A vsekako se po mislih
ekscelence barona Schwegla nemstvo v
Kranjski zatira! On nikakor ne želi, da
bi se v ljudski šoli poučevalo drugače,
kakor to zahteva poslanec prof. Suklje.
Tudi on hoče, naj bi se pouk izvrševal
na naravstveno verski podlagi in vsa taka
vzgoja nema z jezikovnem vprašanjem ničesar
opraviti. A vsekako naj bi ostalo
pri dosedanjem nemškem pouku. Nasveto-
vana resolucija ni niti praktična, niti nujna.
V korist države pa je, da se kolikor mo-
goče drugi deželni jezik v Kranjski, in to
je nemški državni jezik, hrani in pospešuje.
Uže poslanec prof. Suklje je naglašal, da je
nemškega jezika znanje širšim krogom ab-
solutno potrebno in odločno priznaval, da
je to lojalno priznaval odločni slovenski
posl. prof. Suklje. Govornik želi, naj bi se
po finančnem odseku nasvetovana resolu-
cija vrnila istemu odseku nazaj, kajti je-
zikovno vprašanje rešilo bode se v kratkem
času pred merodajnejšim forumom, kakor
je dež. zbor kranjski, namreč v državnem
zboru, ko se je rešil Scharschmiedov jezi-
kovni predlog. (Konec prih.)

otrok. Za njo ni tugoval, ni pretakal solz;
vesel je bil, da ga je Bog oprostil tacega
bremena in ko so jo zagrebli v črno prst,
ni več mogel svojega veselja brzdati in
prav vesel je rekel: „Bog, saj se boš
kesal, ker si jo k sebi vzal, jaz sem se
tudi!“ Pogrebci so se smijali in še resni
gospod župnik so se nasmejnili. Ljudje
so govorili, da še ne pomnijo pogreba
brez običajnega joka. Pri pogrebnem je
Pavlišček ukal in pil, bolj kakor na sva-
tovščini. Ženiti se ni hotel več in večkrat
je rekel, da je človeku najboljši, ako je
sam. Za svoja dva otroka dobil je varo-
vanko.

Odslej je gospodaril in gospodinjal
sam. Ker je imel mnogo posestva, moral
je delalce najemati. Skop, kakor je bil,
dajal jim je slabo hrano in majhno pla-
čilo. Kmalo so to zvedeli vsi delalci in ni
jih več mogel dobiti.

Mine nekaj let. Matevž Pavlišček se
je postaral. Obleden je bil vedno jednako:
Skornji na kveter, oguljene irhaste hlače,
rujav kozuh, katerega je nosil po zimi na
lice, po leti narobe in na glavi polhovko.
To je bila njegova oprava po leti in po
zimi, v petek in svetek.

Sin in hči sta mu pomagala pri delu.
Malo delalcev na velicem posestvu težko
izhaja, dostikrat je Matevž Pavlišček hlap-
čevska dela opravljal tudi v nedeljo in je
tako prelomljaj cerkveno zapoved. Slednjic
se je vendar spreobrnil.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru je sedaj podrobna
razprava o dednem nasleđstvu na srednjih
kmetijah. To je druga izdaja generalne
debate o tem zakonu. Proti zakonu je go-
voril dr. Kronawetter uže v generalni de-
bati, v podrobni razpravi se obrne prvi
proti njem knez Lichtenstein ter njegovej
kritiki nasproti brani vladin predlog. Po-
sebeno gorko se je potegnil knez za lati-
fundije in za velika posestva ter rekel,
da bi liberalna stranka nikakor ne smela
zahtevati, da se velikanska posestva kne-
zov Schwarzenbergov in drugih velikašev
razkosajo, češ, da bi iz tega ne vzrastel
nobenemu dobiček. Liberalni stranki pri-
znava, da si je za zboljšanje kmetijskega
stanu pridobila nekoliko zaslug, tako n. pr.
z zemljiško odvezo, po kateri so se kmetje
rešili gosposkih svojih gospodarjev. Po-
bijal je trditve opozicijskega poročevalca,
da nov zakon zaseje razpor v kmetijske
družine, ker daje cela posestva enemu sa-
memu v roke, druge pa razdedi. To ni
res, kajti državljanski zakonik sam pri-
znava otrokom samo dolžni del očinske
imovine in tega dela tudi nov zakon ni-
komur ne krati. Po novem zakonu dobi
vsak, kar mu gre, glavna dedina ostane
pa enemu samemu. Dosedanja praksa je
jasno dokazala, da se mala posestva ne
morejo vzdrževati, kajti vlada mora tem
malim posestnikom na Primorskem vsako
leto pomagati ter jo podpirati. Revščina
je mej njimi uže taka, da se na furlan-
skem širi mej vbogim ljudstvom ostudna
bolezen zaradi pomanjkanja potrebnega
živeža. To je jasen dokaz, da tako mala
posestva ne morejo rediti moža, kakor to
trdi opozicija. Na to je še govoril, da se
naše razmere ne dajo prisposodljati z
razmerami kmetijskega stanu na Franco-
skem, kjer žive večji del ob vinskih pri-
delkih, ki so pa pri nas zelo pičli. Tudi
poljedelski minister se je krepko potegnil
za vladni predlog, ki bode brez skrbi spre-
jet. No naj govore gospodje kar hočejo,
resnica je in ostane, da kmetom bolj po-
magajo, ako zmanjšajo prenosne pristojbine,
t. j. takse za kupila, prepise zemljišč, dedne
pristojbine itd. Malim posestnikom bilo bi
uže s tem neizmerno pomagano, da se
dedne pristojbine za posestva, ki niso
vredna nad poldrugo tisoč forintov, popol-
noma odpravijo. Sedaj mora vsak plače-
vati takse, naj še tako malo podeduje. V
dokaz naše trditvi, da so dedne takse za
majhne dedščine uprav uničujoče breme,
navajamo iz „Dziovníka Polska“ nastopni
slučaj. Na Galiskem so podedovali otroci
po roditeljih par njivic, vrednih 30 gld.;
ako od tega zneska odštejemo pogrebne
troške, bila je cela dedščina vredna 17 gl.
Davkarija je odmerila za to dedno pri-
stojbino v znesku 18 gld. 50 kr. Ker de-
diči niso imeli koj s čim plačati, uterjala
je to davkarija eksekucijskim potem ter
zaračunila dedičem vrhu pristojbine : 42 kr.
obresti in 1 gld. 30 kr. eksekucijskih tro-
škov, vsega skupaj torej 20 gld. 22 kr.
Oskrbnik je bil primoran posestnice dati
v najem za 24 let ter vso najemnino od-
šteti davkarji za prenosne pristojbine. De-
diči nimajo torej 24 let ni krajcarja do-
hodkov od svoje dedščine. Odstaranje take
nedostatke v našem zakonodajstvu, ustano-
vite zavode, v katerih dobaše naš kmet
denar na male obresti ter se mu ne bode
treba tresti pred eksekucijo in drugimi
troški, odpravite fideikomis ter vzemite
plemenitim veleposestnikom vse privilegije,
naj uživajo oni enake pravice, kakor vsi
drugi, potem pripomorete kmetiskemu stanu,
da se spravi zopet na noge. Z novimi
eksekucijskimi redi in takimi dednimi za-
koni jim je pa vbogo malo pomagano.

Nj. Vel. cesar imenoval je za Mo-
ravsko namestnika. Novemu namestniku
je ime vitez German pl. Loebl; bil je do-
sedaj podpredsednik galiskega namestništva
ter zna poljski in ruski, češki pa, ki je
na Moravskem deželni jezik, ne. Čehi niso
z novim predsednikom prav nič zadovoljni.

Hrvatski sabor je volil v pro-
laški odsek tudi dva člana opozicije, dr.
Vrbaniča in dr. Amruša. Opozicija je pa
sklenila, da se ta dva člana nimata udele-
ževati razprav dotičnega odseka. To je
tudi edino pravo, kajti madjarska večina
se nikdar ne ozira na predloge manjšine
ter dela vedno po svoje ter reši vsako
stvar tako, kakor to zahteva slavna pe-
štanska vlada in proti interesom in časti
hrvatskega naroda.

V madjarskem državnem zboru
vrši se podrobna debata o odkupu regalij.
Za vladin predlog je vpisanih 8 govornikov,
proti pa 16. Ne glede na to, se pa Tiszi
ni bati, da bi njegov predlog ne prodr
nespremenjen, kakor ga je on stavil.

Vnanje dežele.

Od kar je Rusija dobila denar v
Parizu, prizadevajo si vsi Bismarkovi listi
prepričati svet, da car obrne ves ta denar
v bojne svrhe ter da se Rusija pripravlja
na boj. Nemci, kateri se zaradi sklenjenega
ruskega posojila silno srde, pravijo, da
Rusija laže, ako trdi, da potrosi denar v
mirne svrhe, za zgradbo železnic in cest
itd. No vsemu temu nemškemu kriku ne
more resen človek verjeti. Rusija se je
popolnem otresla v vsakem obziru nem-
škega upliva ter se ne zmeni za ves ta
krik in obupno upitje. Dočim Nemci trde,
da množi svoje sile, razpustila je Harkov-
ski vojni zbor ter prištedi s tem 180 tisoč
rubljev na leto. Druge države množe
svoje vojne zore. Bismarkove trditve, da
Rusija hoče na vsak način vojsko, pobija
car sam z svojim izrekom: „V naši poli-
tiki ni nobenega kotička za osvojevalne
težnje“. Tem besedam mora se verovati,
kajti, diplomat pač lahko laže, koder se
mu zdi potrebno, ruskemu carju pa ni
tega treba.

DOPISI.

Iz Trsta 19. nov. 1888. (Sežanska
slavnost). [Izv. dop.] Radostnim srcem
smo brali poslano „Vabilo na slavnost v
proslavo 40letnice Nj. Vel. cesarja Fran-
Josipa I., katero priredi učiteljstvo sežan-
skega okraja v Sežani dne 18. t. m.“ —
Spravili smo vabilo in rekli: „Pojdemo,
ako Bog da, in ako ne bo prehudo vreme.“
Vse jutro kopicili so se sivi oblaki in
se le tu pa tam pretrgali, da si mogli
ugledati košček jasnega neba. Ob uri pa,
ko nam je bilo iti, pričelo je polagoma
deževati. Ali to ni nas strašilo. Redko
kedaj priredi Sežana narodnih veselje, če
bi še teh ne obiskovali, potem bi res ne
znali, kako je tam ljudstvo probujeno o
takih prilikah.

Na poslopj pri „treh kronah“ vihrala
je lepa naša trobojnica, ki je došlim tu-
cem razveselila srce; saj so si mislili videč
jo: „Tu bodemo zopet enkrat zbrani v
slozi mislih, tu bodemo z svojimi po-
domače kramljali, peli pesni po domače,
in se po domače veselili.“

Kake pol ure po določenem času se
je pričela lepa slavnost. Komad, kateri je
sviral dober orkester, poklical je ljudi iz
raznih sob prostornega poslopja v dvorano.
Inteligenca vsega Krasa bila je dobro
zastopana; razum se samo ob sebi, da je
bilo učiteljstva v največem številu in tega
ne le s Krasa, ampak tudi iz naše tržaške
okolice.

Cesar nismo opazili, — bilo je pristo-
ljudstvo. Ne vemo, se li to tako malo za-
nima za stvar, ali je tako boječe, da se
intelligence plaši. In vendar ni boljše pri-
like za ljudski napredek, kakor uprav take
lepe narodne besede.

Veselica je začela z lepo „Hribar-
jevo kantato“, katero so izborni pevci jako
navdušeno in precizno peli.

Druga točka bil je slavnostni govor.
V lepem jeziku in s prijetnim glasom sli-
kal je gospod gosp. govornik Kante velike
zasluge našega presvitlega cesarja, ki je
za časa svojega modrega vladanja stanove
avstrijskih narodov, posebno stanje ubo-
gega, tlačnega ljudstva, toliko zboljšal.
Končal je svoj lepi, dolgi govor, kažoč
našega presvitlega cesarja kot najboljšega,
najplemenitejšega med vladarji. Govornik
je želi zaslužen pohvalo občinstva.

Moški zbor „Jadransko morje“ in
mešani zbor „Vesela družba“ ugajala sta
jako občinstvu in drugi moral se je po-
noviti.

Peto točko zvršil je izborni izvrsten
oktet. Pesen „Tičica gozdna“ je krasna; je
prelepa melodija dviga ti srce in tvoj duh
plava v višave slušajoč to melodijozno
pesen iz takih grl, kakor smo jo tu slišali.

Gregorčičevo „Pozdrav cesarju Franu
Josipu I. deklamovala je gēna. Pitamic z
jako lepim povdarkom in pravim nagla-
som ter vnovič pokazala, kako zna naš
Gregorčič rabiti gladko tekoči, sladki naš
jezik v svojih pozijah. Žal, da je gēna.
v nekaterih krajih pretiho govorila. Znana
igra „Eno uro doktor“ prouzočila je mnogo
smeha: posebno g. Cvek je z svojim pri-
jetnim in umestnim humorjem privabil
občno radost med občinstvo. Vse uloge
sploh bile so v dobrih rokah.

O prosti zabavi, ko se je gospoda
krepčala, predstavil je gospod B. občinstvu
dve odbornici tržaške ženske podružnice
družbe sv. Cirila in Metoda, katerih ena
je izrekla dobro misel, nabirati mej na-
vzočimi denar v korist družbe. Z odobra-
vanjem se je sprejela vrla misel in rado-

darni doneski so padali na krožnik. Črez
malo časa sčestili ste gospici lepo vsoto
26 gld. Na tem mestu izrekamo srčno za-
hvalo domoljubnim gospicam, in slavnemu
občinstvu; ob enem pa izražamo iskreno
željo, da bi Sežanci kmalu nabirali za
svojo sežansko podružnico.

Črez pol ure jeli so udarjati na uho
ubrani glasovi goriškega orkestra in svet,
ki ljubi ples, drl je v dvorano, kjer se je
sukal do zore; v sobah pa so sedeli oni,
ki se ne marajo vtreti, pri Bachovem daru
in se veselili o lepih domačih pesmih.

Lep večer, ali boljše rečeno, lepa noč,
prijetna noč, bila je 18—19. novembra.

Vrli Sežančanje; vemo iz lastnih sku-
šenj, koliko truda je treba za take vese-
lice; poti od Poncija do Pilata ni nikdar
dovolj; vendar ne ustrašimo se — „potr-
pljenje železna vrata prebije!“

Domače vest.

Za družbo sv. Cirila in Metoda na-
brala je učiteljica gēna. Michellijeva o ve-
selici v Sežani dnē 18. t. m. 26 gld. Po-
snevanja vredno.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani je imelo dne 14. novembra
svojo XXII. sejo. Navzočni: Prvomestnik:
Tomo Zupan. Odborniki: Dr. vitez Blei-
weis-Trsteniški, Matej Močnik, Iv. Murnik,
L. Svetec, Ant. Zamejec, Ant. Žlogar,
Od nadzornikov: Oroslav Dolenc, Dr.
Fran Papež, Fran Povše. — Zadržana od-
bornika: Ivan Hribar in Jos. Žičkar. —
Tajnik Žlogar naznanja o tekočih zadevah
in o izvršitvi prejšnjih ukrepov. — Vod-
stvo je predložilo spomeniški spis: „Fran
Jožef I. cesar avstrijski“ vsem preslavnim
c. kr. deželnim šolskim svetom za sloven-
ske pokrajine, da bi ga priporočili šolskim
oblastvom. — Visoki c. kr. deželni šolski
svēt za Primorsko v Trstu prvi v dopisu
od 21. oktobra št. 15770, da je vsem
okrajnim šolskim svetom uže priporočil
Bamberg-Kleinmayerjevo knjžico, da mu
torej podredjenim oblastvom ni več treba
priporočati tega „sicer prav hvalevredno
sestavljenega spisa“. — Vis. kranjski de-
želni šolski svet pa knjžico z dopisom
dd. 5. novembra št. 1980 zelo pohvali ter
omenja, da jo je v smislu ministerskega
odloka dd. aprila 1879 št. 6303 priporočil
vsem šolskim vodstvom po okrajnih šol-
skih svetih. — Visoki deželni šolski svet
koroški omenja v dopisu dd. 11. novembra
št. 2568, da so koroške šole uže dovolj
preskrbljene z nemškimi in slovenskimi
slavnostnimi spisi. — Privoli se nekoliko
podpor. — Gledé družtvene šole pri sv.
Jakobu v Trstu se potrebno ukrene. —
Rešenih je bilo nekoliko manj važnih
zadev. (Sl. N.)

Družba sv. Cirila in Metoda. Ob ce-
sarjevi ter Einspielerjevi slavnosti se je
nabralo v Celovcu pri banketu 66 gl. 94
kr. za namene družbe sv. Cirila in Metoda.
Neumornemu tam navzočemu udu vodstva
te družbe, g. Ivanu Hribarju, pa se je iz-
ročil ob povrnitvi v Ljubljano ta dar.

Imendan Nj. Velicanstva cesarice. V
spomin godu Nj. Vel. cesarice bila je dne
19. t. m. v c. kr. dekliskej meščanski
šoli šolska slavnost in v „Elisabetiniju“
slovesna sv. maša.

Očinski zastop na Reki izvolil je v
zadnjem svojem seji z veliko večino glasov
drugim občinskim podpredsednikom izda-
vatelja in glavnega urednika „Bilancije“,
E. Mohoviča.

Imenovanja za obrtno strokovno šolo
v Ljubljani. Naučno ministerstvo imeno-
valo je učiteljicama na obrtni strokovni
šoli gospo Marijo Hlavko in gospico Ivano
Föderl, in sicer prvo za umetno vezenje in
šivanje čipek, a drugo za umetno vezenje.

Diocezanske vesti. Kanonično je umeščen
na župnijo v Planini č. g. Ivan Podboj.
Na njegovo mesto v Št. Peter na Notranj-
skem pride č. g. Anton Verbaj, kapelan
v Cerkljah. — Umrl je v bolnišnici usmi-
ljenih bratov v Gerici g. Josip Zavadlal.
Rodil se je l. 1845 v Klanci na Krasu, bil
posvečen v duhovnika l. 1871 ter službo-
val s prva v Biljani.

Razpisane štipendije. Početkom šol-
skega leta 1888—1889 razpisujete se dve
stipendiji ustanove „Fran Josip“ po 300
gld. v zlatu. Pravico do užitka imajo slu-
šateljji tehnike na vseučilišču v Gradcu ali
Lvovu. Prošnje do 10. decembra t. l.
c. kr. ravnateljstvu Najvišje zasebne in
rodbinske zaklade.

Iz Trsta brzojavlja se Zagrebškim
listom: Namestnik baron Depretis dobil
od grofa Taaffeja vsled ukaza cesarjevega
najstrožje naročilo, da ima proti irreden-
tovskim težnjam najodločneje postopati.

Irredentovci pa so sklenili, da odredbam oblastev ne bodo umaknili se, ker se zanašajo na prijateljstvo mej Italijo in Nemčijo.

Telovadni oddelek za otroke. V ponedeljek 19. t. m. ob 5. uri popoldne začele so telovadne vaje za otroke, katere je odprlo na lastne stroške „Telovadno društvo tržaški Sokol“ v svoji telovadnici via Coroneo št. 17. Vaje se bodo vršile vsak ponedeljek, četrtek in sobota od 5—6. ure zvečer. Z veseljem moramo omeniti, da se je prijaviло lepo število otrok, večinoma od 9—12. leta, kateri so pokazali že o prvi poskušnji veliko veselje in zanimanje do telovadbe. Nadejamo pa se, da število vdeležencev naraste, ker je odbor „Sokola“ odločil, da bode pristop k telovadnim vajam otrok še nekaj časa dovoljen, posebno za tiste, ker se je misel na nagloma oživotvorila in mnogo slovenskih očetov še mogoče ne ve, da so se vaje odprle. Ako bode z vztrajnostjo mogoče, da bi prihodnje leto odbor „Sokola“, videč lep vspeh, odprl tudi odelek za deklice, telovadili bodo otroci v dveh odsekih.

Da pa popolnoma izpolnimo svojo dolžnost, moramo še izraziti našo pohvalo neutrudnemu odboru „Sokola“, kateri je stvar uredil. Izvestno bode veselilo slehernega rodoljuba, ako raste število strok pri telovadnih vajah „Sokola“ čim bolj tem bolj in se tako iztrga naša mladina iz rok naših narodnih nasprotnikov.

Društvo „Pro Patria“ imelo je dne 18. t. m. svoj občni zbor v Trstu. Italijanska stranka kričala je uže več tednov poprej, kakšne izredne važnosti je to izborna „šolska društvo“ in agitovala na vse kriplje, da se zunanji člani kolikor sijajnejše vsprejmo. Da je sprožil prvotno misel v tem obziru slavni naš mestni zastop, temu se ni čuditi. V nesrečo „Pro Patrije“ pa so merodajni krogi sprevideli „patrijotično“ namene tega društva in vsled tega zabranila je policija predstavo „Oreste“ v gledališču, katero so nameravali izvestno zlorabiti v svrhu svojih demonstracij. Tudi se ne čudimo, da je bila mestna koliba okrašena o tej priliki z nekaterimi zastavami, akoprav se jih ne vidi o slavnostih, katere navdušujo vsacega vestnega avstrijskega državljan. Vis. vlada je tudi ukazala, da se članovi „Pro Patrije“ ne smejo slovesno zbranim občinskemu svetu predstaviti korporativno, temveč le v posameznih oddelkih. Ako vzamemo v poštev še nalog, kateri je baje dobilo vis. c. kr. namestništvo v Trstu po ministerskem predsedniku vsled izrednega ukaza Nj. Veličanstva, da ima c. kr. namestništvo v svo strogostjo postopati proti agitacijam tržaške irredente, so s tem načela naših Italijanašev dovoljno ilustrovana.

Na večer občnega zbora predstavljalo se je v gledališču opero „Ernani“, o kateri so se vršile tako škandalozne demonstracije, da je moral vladni komisar igro pretrgati. Omikano občinstvo je gledališče ostavilo. Bodi i to na čast tržaške klik!

Prihodnji občni zbor „Pro Patrije“ bode v Trentu. Želimo, da najde tamo ugodnejša tla, nego so tržaška in da ostane Trentincem boljši utis o visokej omiki te stranke, kakor je ostal nam.

Kmetovalec. Št. 21 prinaša: Kako zeleno krmo ohraniti sladko. — Kako so gozdovi važni. — Razne reči. — Vprašanje in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občini Kamenje-Vrtovin praznuje s pomočjo šolskega vodstva dne 25. t. m. spomin 40letnega vladanja Nj. Veličanstva Fran Josipa I. z nastopnim vspehom: I. Na predvečer kresov, streljanje in zvonjenje. Drugo jutro budnica z streljanjem in zvonjenjem. Ob 10 uri slovesna sv. maša, koje se udeležijo slavno starejšinstvo obeh občin in šol. mladina z učiteljstvom. Po poludanski službi božji slavnostna beseda v šoli: II. 1. Petje: „Zvezda“, Fajgelj. 2. Slavnostni govor. 3. Petje: „Slavnostna kantata“, A. Hribar. 4. Deklamacija: Avstrija moja. 5. Petje: „Slovenec sem“, B. Ipavec. 6. Deklamacija: Vse za vero, dom, cesarja. 7. Samospev: „Nazaj v planinski raj“, Bugaroll. 8. Igra: Oče naš, kateri si v nebesih. III. Ob 5. uri pop. skupna večerja v gostilni g. A. Lenarčiča. Kouvert 1 gld. Kdor se želi vdeležiti, naj se blagovoljno oglasi pravočasno.

Tvrška Morpurgo & Parente poslala je dež. namestniku povodom cesarjeve štiridesetletnice 1500 gld.; od tega je namenjenih 500 gld. družbi rudečega križa, 500 gld. družbi belega križa in po 250 gl. otroški bolnišnici in družbi prijateljev otrok.

O deželni šolski zakladi. C. kr. namestništvo kot dež. šolska oblast poobla-

stilo je dež. odbor, da odkáže občini tržaške iz deželne šolske zaklade iznos 15.000 gld. kakor tretji plačilni obrok posojila za zgradbo ljudske šole v starem mestu ter iznos 16.629 gld. 60 kr., odnosno večji ali manjši saldo iz upravnega leta 1889., kakor prinos za vzdrževanje občinskih ljudskih šol.

„Pro Patria“ v Gorici. „Soča“ poroča, da so sestavile nekatere gospe odbor, ki bo podpiral podružnico „Pro Patria“ ter posebno skrbel za darove in razne potreščine otrokom, ki obiskujejo propatrijin vrt in šolo v Podgori in pri Mostu.

Nemško šolsko brodovje priplulo je dne 19. t. m. p. p. na Reko. Včeraj je bila gostom na čast gledališčna predstava in potem soareja pri governerju, grofu Zichyju.

Policijsko. Zidar Josip R. omislil si je priskrbeti dobro zimsko obleko kolikor mogoče po ceni. Pobral je zatorej težaku Antonu R. vse, kar mu je najbolje prijalo. Policija je spravila spretnega zidarja na toplo. — Težaka Franja Molinarja našli so stražniki po noči ranjenega na ulici. Akoprav je zgubil uže dokaj krvi, vendar mu niso še izpuhteli iz ranjene glave vinski duhovi in niti se ne spomina, kdo, kje in zakaj ga je pretepel. Odveli so ga v bolnico.

RAZNE VESTI.

Dohodki od tobaka. Po uradnih izkazih znašali so dohodki od tobaka v prvi polovici tekočega leta 37.584.715 gld. Prodalo se je v primeri z lanskim letom 20.9 milijonov smodk manj. Tobaka se je manj prodalo 89.496 kg.

O kralju Milanu. Iz Dunaja poročajo: Urednike tukajšnjih šaljivih listov pozvalo je državno pravdnštvo, ter jim naznanilo, da bode v bodoče zaplenjen vsak list, v katerem bođe kaka karikatura ali pa sicer kaj žaljivega o kralju Milanu.

Nova ruska cerkev v Jeruzalemu. Dne 13. oktobra posvečena je bila v Gecimani blizu Jeruzalema nova ruska cerkev v prisotnosti velikih knezov Sergija in Pavla in velike kneginje Elizabete Fedorovne. Cerkev ima pet kupol ter je zidana od belega kamna v ruskem slogu po načrtu tajnega svetnika Grima. Cerkev je posvečena sv. Mariji Magdaleni na čast.

Deklica s pasjo glavo. V malem pije-montskem mestu je nek potnik zasledil čudno prirodno prikazen. V revni koči pod Alpenini bivata dve ženski, mati in hči, živooči o milodarih. Mati je krepka, samo na obrazu se jej bere skrb in žalost. Hči je 15 let stara in zares pomilovanja vredno bitje. Nesrečnica ima lepo, postavno telo, a popolno pasjo glavo. Ubožici je ime Sara ter se redko kedaj pokaže. Do 10. leta je hodila po vseh štirih in so jo težko navadili kvišku hoditi. Še pozneje le nerada hodi po konci. Svojo pasjo natoro tudi s tem kaže, da semtertja laja. Govori le malo in težko. Ta prikazen je tem čudnejša, ker je dekličin oče bit tudi krepak mož in sta z ženo bila najlepša dvojica v tem kraju.

Odpravljani inozemci. V teku meseca oktobra t. l. odpravilo se je iz Cizlitanje 59 oseb vsled prestanih težkih kaznij in deloma tudi zaradi obzirov na javni red in sigurnost. Med odpravljenimi je 23 ogerskih državljanov, 13 Rusov, 9 Nemcev, 6 Bavarcev, 5 Italijanov, 1 Badencev, 1 Anglež, 1 Rumunec in 1 Turk. Med odpravljenimi je 14 ženskih.

Velikanska brada. Na Francoskem živi mož z imenom Julij Dumont, ki meri 1 meter 62 cm., brada njegova pa je dolga 1 meter 86 cm., torej je 24 cm. daljša, kakor je on velik. Dela nima nobenega, samo z svojo brado se ukvarja, ker je silno ponosen nanjo in mu tudi denarja ne manjka. Seveda, on ne more nositi svoje brade tako kakor drugi možje, ker bi pri vsakem koraku nanjo stopil, ampak nabere jo v gube, jih zatrdi z iglicami in jo spravi pod svojo gorňo sukujo. — Vsak človek ima svoje skrbi in svoje veselje.

Najstarejši časopis na svetu je list „Kin Pan“ na Kitajskem. Začel je izhajati leta 911 p. Kr. Početkom je izhajal neredno sim in tam; od leta 1361 po enkrat na teden, od leta 1804. pa vsak dan v treh izdajah. Uredništvo tega skoraj 1000-letnega lista sestoji iz šestih učenjakov, katere država mastno plačuje. Naročnikov pa ima le 14.000.

Književnost.

Drobtinice, XXII. letnik uredil dr. France Lampe, profesor bogoslovja, vodja Marijaniša. Izdala Katoliška družba za Kranjsko. V Ljubljani, 1888. Tiskala katoliška tiskarna. S podobo Matere Božje „Pomoči kristijanov v kapeli marijaniški“; 8°. str. 244. Cena gl. 1-20. Pokojni vladika Anton Martin Slomšek (blazega spomina!) je bil začel izdavat „Drobtinice“ l. 1846. Bile so to knjige, polno lepih pridig, poučnih sestavkov, po vestij in pesnij. G. Francetu Lampetu, mlademu doktorja bogoslovja in modroslovja gre zasluga, da je narodu prekoristno knjigo zopet jel izdavat lanskega leta. Pred nami leži XXII. letnik — namenjen tekočemu letu. Pred naslovno stranjo nahajamo srečno izvedeno podobo Majke Božje „Pomoči kristijanov, v kapeli marijaniški“. Knjiga, razdeljena na štiri dele, posvečena je prevzvišenemu gospodu dr. Jakobu Missia, knezoskoku ljubljanskemu in ima na prvih straneh latinski in slovenski slavospev omenjenemu cerkvenemu dostojanstveniku. Za „predgovorom“ sledi 1. del „Drobtinic“. Ta del sedruže sedem postnih pridig Ant. Mart. Slomškega. Drugi del obsega tri životopise, namreč: 1. Gregor Rihar, duhovnik ljubljanske škofije, slavni slov. skladatelj in organist v stolni cerkvi ljubljanski. 2. dr. Jakob Missia, knezoškof ljubljanski. 3. Radoslav Silvester.

Mej temi životopisi nam najbolj ugaja prvi; vsacega muzika bode vrlo zanimal temeljiti, jako spretno pisani životopis.

Vrlemu biografu in zagovorniku našega „muzikalnega Vodnika“ od srca čestitamo! — Kdo je opisal škofa Missajo, ni navedeno. Mene je spis zanimal zato, ker sem po njem zvedel da je ljubljanski vladika muzike vrlo vešč.

V tretjem spisu opisuje znani katehet in mladinski pisatelj A. Kržič življenje in slovstveno delovanje našega pesnika-samouka, g. Silvestra, peka v Vipavi. Rad priznajem, da je ta životopis jako srečno sestavljen in da se gladko bere. Vendar se ne morem strinjati z g. pisateljem, ki o Silvestrovih pesmi: „Kdo si Ti?“ trdi, da je „tako vzvišena in lepa, da bi bila celo v čast našim pesnikom prvokom“.

Tretji del „Drobtinic“ proslavlja papeža Leona povodom njega zlate maše in cesarja našega o štiridesetletnici njegovega vladanja, oboje v vezani in nevezani besedi.

Četrti del sedruže 1. pesmi, 2. zabavo in pouk, namreč različne manjše povesti itd. Pesnij je največ pokojnega župnika Virka, znanega pesnika slovenskega. O njih piše g. urednik dr. Lampe v predgovoru nastopno: „Strogi kritiki se bodo morebiti spodtkicali ob nekaterih pesmih Virkovih, ki nimajo take oblike, kakoršna iščemo dandanes v pesmih. Pomisljijo pa naj, da niso sedaj bile zložene; zaradi vsebine in pa zaradi pesnika samega sem je objavil, da ne zapadajo pozabljivosti“. S temi besedami se popolnoma zlagam, samo pripomnim naj, da se mi zdi marsikaka pesenca Virkova glede rim prav interesantna in originalna.

Druge pesni so zložili pesnika Radoslav Silvester in Janko Leban in pesnica Bonaventura S. Prva dva gospoda sta uže znana v našem slovstvu; nova prikazen na pesniškem polji pa je Bonaventura S., kolikor sem mogel doznati, šolska sestra v Ljubljani. Gospodična pesnica je izredno nadarjena za pesništvo in ako se bode vspešno učila tudi lepe oblike, izvestno še zaslovi na slovenskem Parnasu. Najboljša njena pesen je „Jagnje umorjeno“.

Jezik v „Drobtinicah“ je v obče — malenkosti izimši — pravilen in gladek. Vse delo pa nam kaže umnega in spretnega urednika: Zategadelj g. doktorju prav odkritosrčno čestitamo na tej lepej knjigi ter prav toplo priporočamo „Drobtinice“ čitateljem svojim. Tudi tiskarna je častno izvršila nalogo svojo!

Konečno — če bi naš svet kaj veljal — priporočali bi dr. Lampetu, naj bi „Drobtinice“ prinašale, kakor nekdanj, tudi lepe cerkvene skladbe v lehkem slogu, katere bi v cerkvi bile na svojem mestu ter bi ugajale duhu našega ljudstva. To ne bode nikakor odveč; kajti, kar nam zvečine ponujajo dandanes naši ceciljanci, tega naše ljudstvo ne prebavlja.

Ni še vsak „nadepolen skladatelj“, kdor je pohajal 1 ali 2 leti „cecilijansko šolo“ v Ljubljani ter nam harmonične vaje, skrupucane po jedni šabloni, podobne si kakor jajce jajcu ponuja za uzor cerkvenih pesnij. Take skladbe nam ne prijajo.

U č i t e l j.

Sveta maša v čast sv. Cirila in Metoda za možki zbor. Postavil in prečasti-

temu, gospodu, dr. Antonu Mahničju, profesorju bogoslovja itd. udano poklonil Janez Carli. Op. 4 Cena 50 kr. Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Založil skladatelj. Tiskali J. Blaskoviki nasledniki v Ljubljani 1888. Dobjiva se v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani, pri G. Likarju v Gorici in pri skladatelji v Škofji Loki.

Stritarjevih zbranih spisov izšel je 59. in 60. snopič. Delo je s tem završeno. Zadnji snopič prinaša lepo v bakroreзу izdelano sliko slovečega pisatelja.

Rojaki!

Že mnogokrat poudarjalo se je v naši družbi, kako potrebno in važno bi bilo, da se osnuje podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju, in storili so se tudi potrebni koraki, da se obistini ta namen.

Slovenski klub na Dunaju je po našega vladarja prevzvišenih mislih skušil uresničiti ta namen o priliki štiridesetletnice njegovega vladanja; slovenski klub izdelal je pravila, katere so tudi uže potrjena.

Ni treba natanjnejše opisovati nujnosti in važnosti takega društva, saj je znano vsakemu, kako hudo se čisto godi našim velikošolcem, ki nemajo od doma ni podpore, ni uspešnih priporočil.

Ne samo, da si izpodkopavajo zdravje, da morajo duševno delati na vse pretege, da s tem zgublajo moč in čas za učenje, odrivajo se tudi na pota, ki jih vodijo od poklica določenega jim po dovršenih naukih ter odtezajo na tak način narodnemu delu.

Temu naj opomore naše društvo, varuje naj velikošolca prvi čas bivanja na Dunaju reve in glada, daje naj mu prilžnosti pridobiti si kako postransko opravilo, ki mu ne jemlje vse delavnosti in časa.

Zavest, da smo s tem ustvarili preblagi naši narodnosti jako ugodno in nujno potrebno ustanovo, ta zavest osrčuje nas, da stopimo pred Vas.

Prosimo Vas tedaj, da pristopite skoro in obilo temu društvu kot ustanovniki ali kot redni udje ali podporniki in da pošljete, — uvažuj, da društvo počne deliti podporo o štiridesetletnici Njeg. Veličanstva, — čim preje Vam bode moči svoje doneske pod nadpisom: društenemu blagajniku gospodu R. Puklu, odvetniškemu koncipijentu VII. Zieglergasse 65 na Dunaju.

Ustanovniki plačajo vsaj po 50 f. — enkrat za vselej, pravne osebe (občine, društva itd.) po 100 f. — redni udje, to so oni, kateri prebivajo na Dunaju in njegovi okolici vsaj po 3 f. — na leto, podporniki in to je lahko vsak, vsaj po 5 f. —

Za odbor:

Ivan Navratil.

Jos. Ciperle.

Listnica uredništva.

Gosp. Fr. N. — „S Krasa“ ne moremo priobčiti. Hvaležni smo Vam na pojasnjenji, toda ogribamo se načelno vsake polemike. — Gosp. L. Komen. — Ne bi mogli morebiti objaviti s potrebnimi promenami? Ako bi moralo povse izostati, bila bi nam škoda, ker je uže složeno. Javili ste nam prekasno. Prosimo odgovora!

Dijak

višje gimnazije želi v predmetih normalke ali nižje gimnazije poučevati. — Več pove iz prijaznosti uredništvo „Edinosti“.

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v svih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3.300.000—
Rezervni fond od dobičkov • 536.622-02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—
Rezervni fond za podjete na premikanja vrednostnih efektov 161.500—
Premijna rezerva vseh oddelkov • 7.342.780-36
Rezerva za škode • 267.601—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih • 16.954.118-57
Skupni znesek v h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gld. 114.949.847-05

Urad ravnateljstva. 25—2

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

